

קרב עין זחלתא

בשעות אחר הצהריים של 8 ביוני חידשה אוגדה 162 את התקדמותה צפונה, אך התנועה בצירים באזור זה התגלתה כבעייתית. מסוק סורי פגע בטנק מגדוד 195, שעלה באש וחסם את הדרך. כוחות האוגדה ניסו ללא הצלחה לפתוח צירים חלופיים, ולבסוף נפרץ ציר 'תיסומן' בידי כוחות הנדסה. בזמן שהאוגדה התעכבה, נערכו גדוד שריון וגדוד קומנדו סוריים מצפון לעין זחלתא, על ציר 'תיסומן', באזור שבין גשר נבע א-צפע לעין זחלתא, שאליו היו מועדות פני האוגדה. תנועתה חודשה, וסמוך לשעה 21:00 נכנס לעין זחלתא כוח החוד האוגדתי, ובו פלוגת חי"ר, מחלקת טנקים ומחלקת הנדסה. הכוח חצה את הכפר ונתקל בכוח טנקי טי-62 סורי במורדותיו הצפוניים, בכביש המוביל אל

גשר א-צפע. כוח החוד נכנס לחילופי אש עם הסורים והשמיד כמה טנקים. במהלך חילופי האש ניסה הכוח להיחלץ לאחור; אחד הטנקים הידרדר לתהום, ושלושה מאנשי צוותו נחלצו ונסוגו. עד חצות נערכו מספר ניסיונות לחלץ את מפקד המחלקה, שפיקד על הטנק, ולהדוף את הכוח הסורי באזור זה. משלא צלחו, הוחלט לחדשם למחרת לאור יום. במהלך הלילה נסוגו למעלה הכפר חפ"ק החטיבה, ששהה סמוך לכוח החוד, ופלוגת הנח"ל, ובמורדותיו נותר גדוד 195 פרוס לאורך ציר 'תיסומן'.

למעלה: חיילי חטיבה 500 במפגש עם אזרחים לבנונים

למעלה מימין: נבע א-צפע, אזור ההיתקלות של כוח החוד האוגדתי בליל 8-9 ביוני. בצידי הדרך - שני טנקים סוריים מושמדים

בראש העמוד: טנק מגח מושמד מחטיבה 500, שהוביל את כוחות האוגדה בציר המרכזי, נפגע מירי טילי נ"ט, חסם את ציר התנועה ועיכב את ההתקדמות

מימין: גדוד הצנחנים 9263 תופס עמדות סמוך לציר המרכזי באזור עין זחלתא

בעמוד ממול:

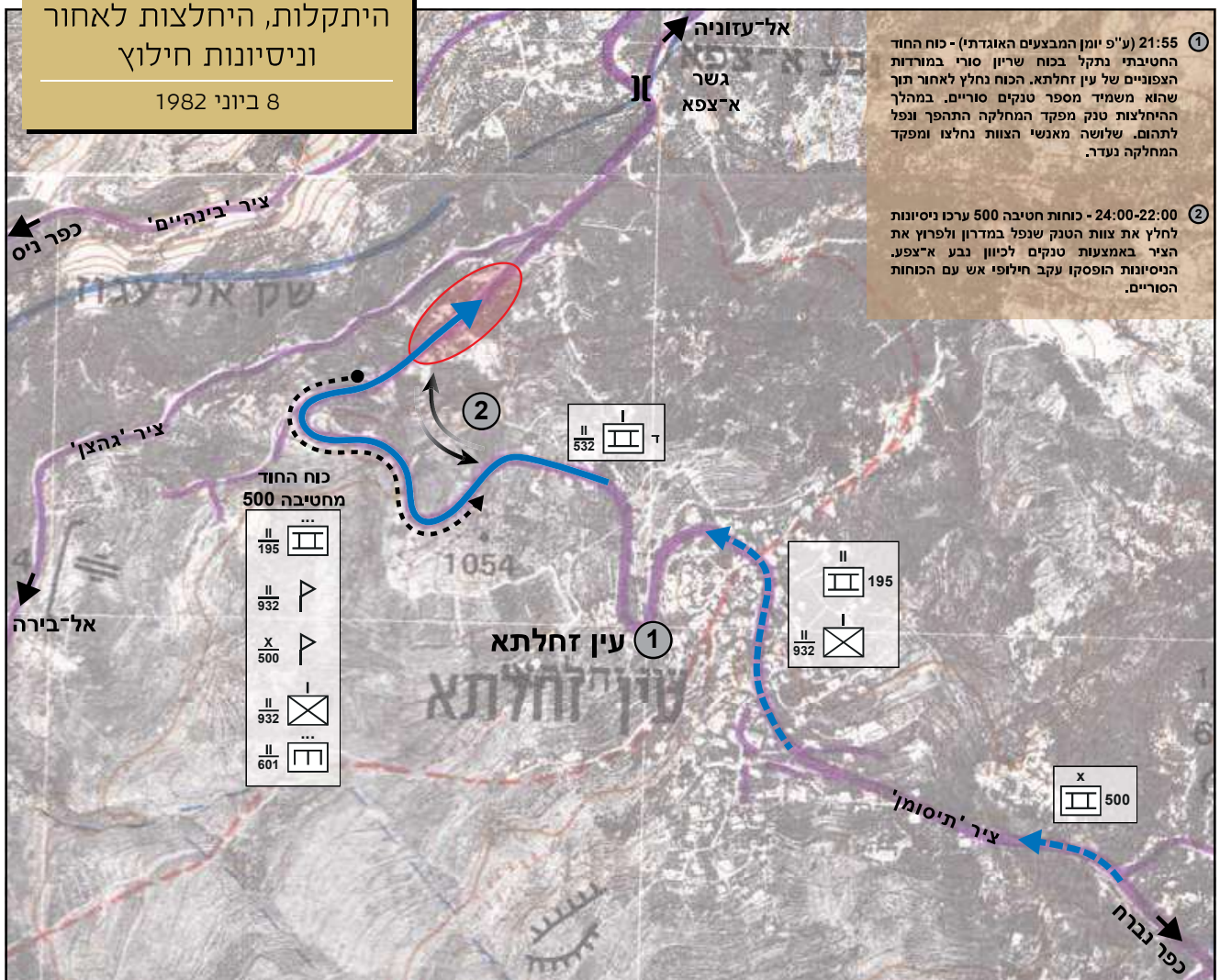
מימין: לוחמי גדוד הצנחנים במילואים 9263 במהלך תנועת כוחות האוגדה צפונה

משמאל: רפי אוחנה, קצין החימוש של גדוד 195 ואזרחים לבנונים שנחשדו כמחבלים

היתקלות, היחלצות לאחור וניסיונות חילוץ

8 ביוני 1982

באזור עין זחלתא - טנק מגח מחטיבה 500 בעת ירי. מאחוריו זחל"ד נושא זוג תותחי נ"מ 20 מ"מ

בליל 8-9 ביוני הורה מפקד גדוד 195 לפלוגת הנח"ל שתחת פיקודו לטרוק את חלקת הכרם מצפון מזרח לעמדותיו, וכוח הנח"ל לא מצא בה כוחות סוריים. סמוך לשעה 04:00 נפגע אחד מטנקי הגדוד והחלו חילופי אש מטווחים קרובים עם הכוחות הסוריים במורד הכפר. עקב כך נסוג הגדוד למעלה הכפר, ומשם עשה מספר ניסיונות כושלים לחלץ את צוות הטנק הפגוע שבמהלכם נהרגו מפקד פלוגה ושלושה לוחמים. בהמשך עסק כוח הנח"ל בטיהור השטחים שממזרח ומצפון לכפר ותפס שטחים שולטים. כוח מגדוד 9263 ניסה פעמיים לתפוס את 'הגבעה המסולעת', שהייתה שטח שולט במערב הכפר, תוך ספיגת פצועים והרוגים. במהלך היום תפסו הגדודים 195 ו-430 עמדות בתוך הכפר והצליחו לפגוע בכ-20 טנקים סוריים וברכבים משוריינים במרחב שבין עין זחלתא לאל-עזוניה ועין דארא. ב-9 ביוני לקראת ערב החלו כוחות האוגדה להיערך לאיגוף הכוחות הסוריים במורדות הכפר, להכרעתם ולחידוש ההתקדמות לעבר דהר אל-בידר. באותו הזמן תגברו הסורים את היערכותם מצפון לכפר בכוחות שריון מחטיבה 62. אוגדה 162 תוגברה בגדודי ארטילריה נוספים וקיבלה סיוע אווירי.

למעלה: שני טנקים סוריים מושמדים בפאתי עין זחלתא

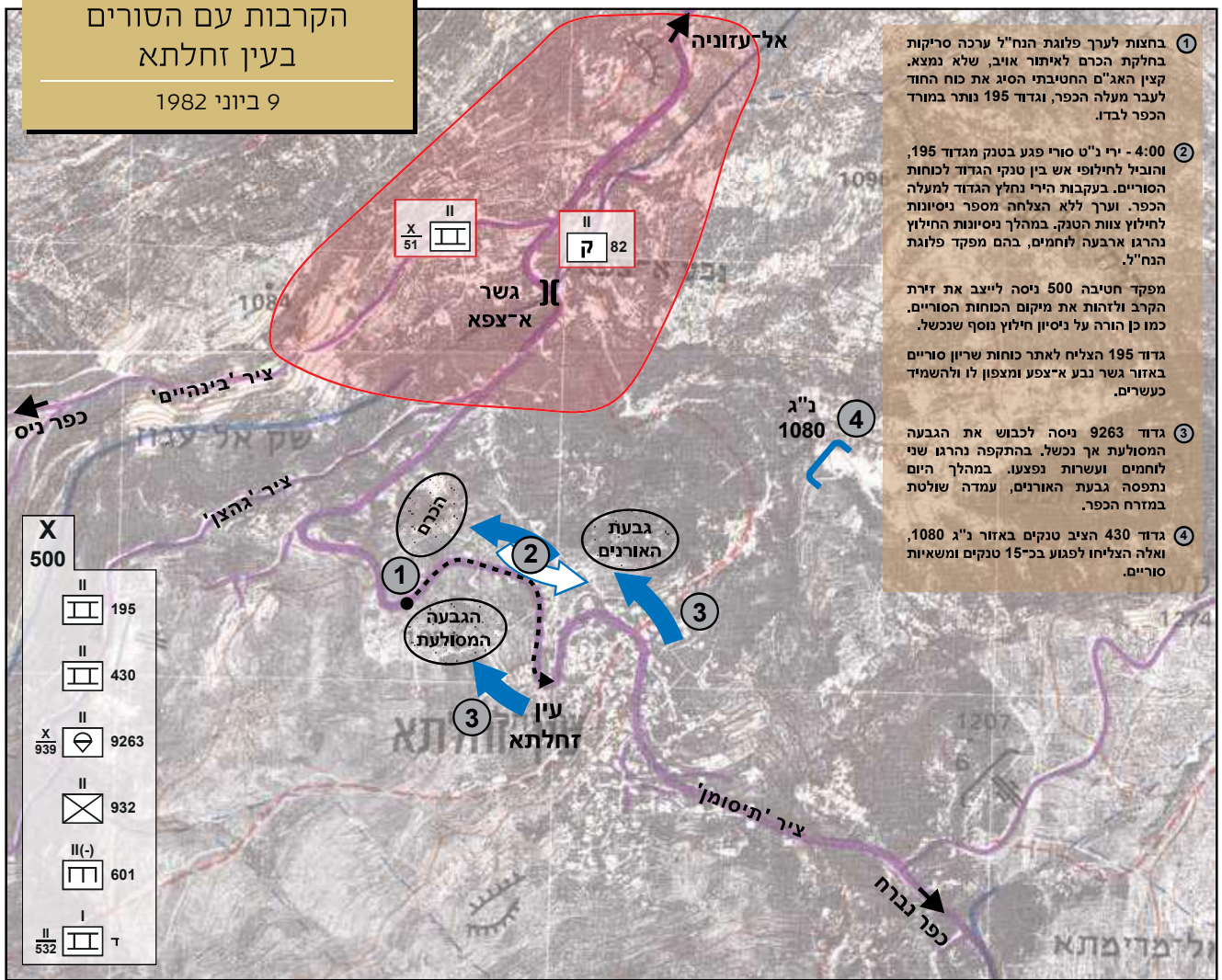
מימין: צמד טנקים פגועים מחטיבה 500 למרגלות מעביר המים, לאחר הקרב על עין זחלתא. בימין התמונה, הטנק הראשון מכוח החוד האוגדתי שנפגע בליל 8-9 ביוני

בעמוד ממול: חיילי הפלוגה הדתית מגדוד 196 במהלך התנועה צפונה

הקרבות עם הסורים בעין זחלתא

9 ביוני 1982

סמוך לשעה 10:00, בבוקר 10 ביוני, התחיל גדוד הצנחנים 9263 לאגף רגלית את הכפר מכיוון צפון-מערב והשתלט על רכס 'הגמלים', ששלט על חלק מהעמדות הסוריות ועל נתיב ההתקדמות המתוכנן של האוגדה.

בשעות הצהריים הצליח גדוד 195 לאתר עמדות של חיילי קומנדו סורים שהיו מחופרים מצפון לכפר, סמוך לציר 'תיסומן', ובירי מרגמות הסב להם נפגעים רבים והסיג אותם מעמדותיהם. בשעות אחר הצהריים קידמה החטיבה את גדוד השריון 195, בסיוע חי"ר והנדסה, במורד הכפר על ציר 'תיסומן' ואת גדוד 932 לעבר גשר א-צפא, תוך חיפוי טנקים, שתפסו עמדות שולטות בכפר ופגעו בכוחות סוריים במרחב שבין עין זחלתא לעין דארא ובמחריי. כיבוש הכפר הושלם בשעות הערב, תוך ספיגת נפגעים מועטים יחסית, והכוחות המשיכו צפונה. במהלך הקרב בגזרת עין זחלתא ספג הכוח הסורי פגיעות רבות - עשרות חיילים הרוגים, כ-30 טנקים פגועים וניזוקו כלי רכב אחרים, בהם נגמ"שים ומשאיות.

נוסף על המאמץ האוגדתי לכיבוש הכפר עסקה האוגדה בקידום כוחות נוספים לעבר עין דארא ובניסיון לעקוף את פקק עין זחלתא. ב-10 ביוני קידמה אוגדה 162 את 'כוח טומי' אל ציר 'סילבאנוס', ממזרח לעין זחלתא, והורתה לו להתקדם לעבר עין דארא. הכוח, ובו גדוד השריון 433, פלוגת חי"ר מגדוד 932 ופלוגת הנדסה מוקטנת מגדוד 601, התקדם תחת הפגזה ארטילרית סורית ותחת ירי מסוקי קרב, ואלה הסבו לו נפגעים רבים ועיכבו את התקדמותו. במהלך תנועתו צפונה הצליח להשמיד מסוק נגמ"ש סוריים. בשעות החשכה של 10 ביוני תפס 'כוח טומי' את הכפר במחריי, ובקרבנו חבר 'כוח דייר' בפיקוד סמח"ט גולני, שפעל עד אז תחת פיקוד גיס 446.

תנועת הכוחות בגזרה המרכזית נעצרה ב-10 ביוני לקראת חצות, כשכוחות החוד של האוגדה מצויים כ-5 ק"מ מכביש ביירות-דמשק, בקרבת הכפרים אל-עזוניה ואיעמיד. 'כוח דייר' אבטח את האגף האוגדתי המזרחי בציר 'סילבאנוס' וכוח טומי היה מדרום לעין דארא.

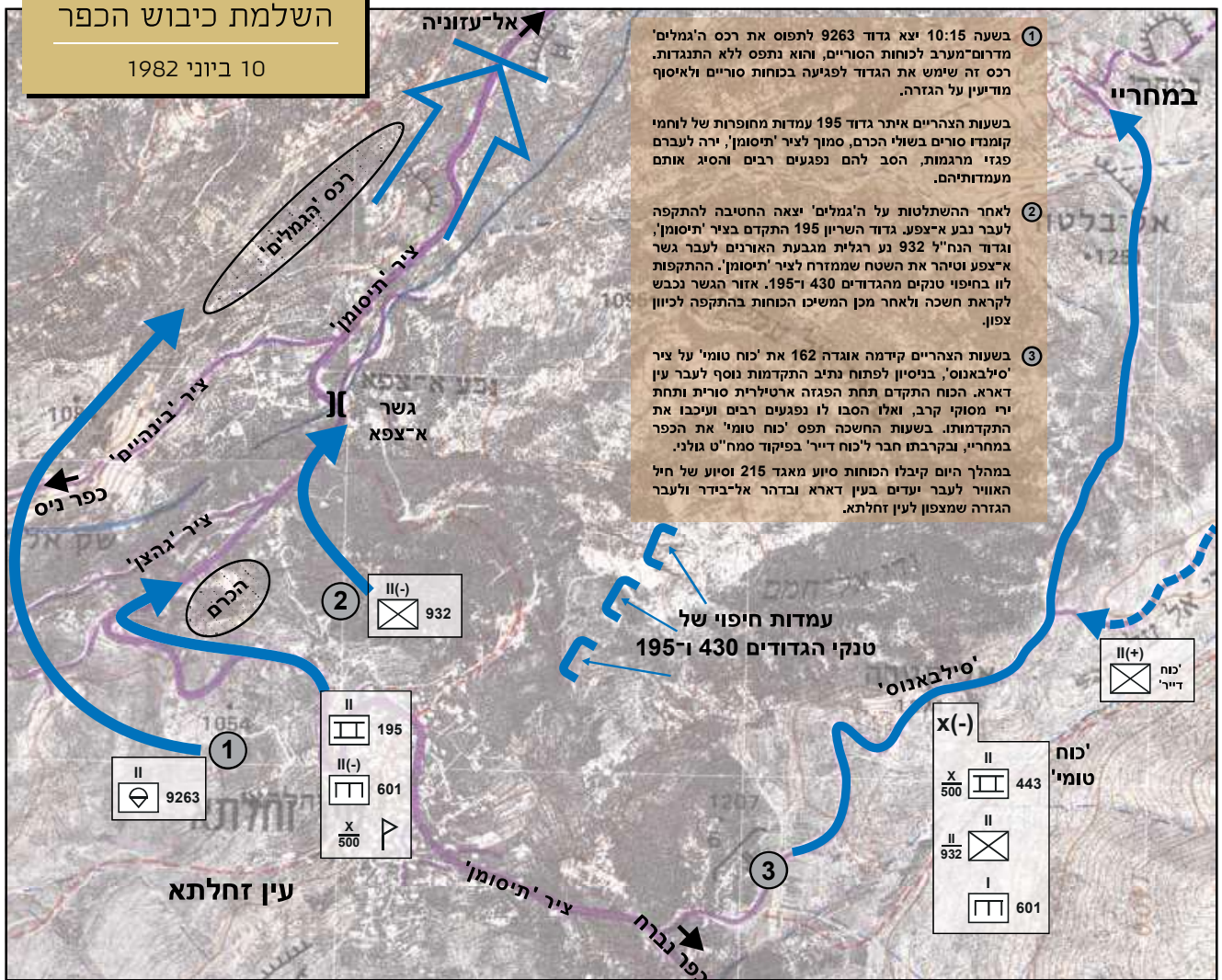
למעלה: טנק מגדוד 195 באחת מעמדות הירי ששימשו את כוחות חטיבה 500 לפגיעה ברק"ם סורי מצפון לעין זחלתא בראש העמוד: החורשה בעין דארא, שממנה חיפו הטנקים על כוחות החי"ר שניהלו קרב עם כוחות שריון סוריים למטה: כוחות אוגדה 162 בתנועה מצפון לכפר עין זחלתא. בצד הדרך טנק טי"ר 62 סורי פגוע

בליל 10-11 ביוני תכננו המטכ"ל ופיקוד הצפון לייצב את ההישגים הקרקעיים בלבנון נוכח הפסקת האש הקרבה, ולהיערך לאפשרות של התקפת-נגד של דיוויזיה 3 הסורית בבקאע. מתוך כך נבחן מחדש הצורך לקדם את אוגדה 162 לעבר כביש ביירות-דמשק, קילומטרים מעטים מצפון למקום עצירתה. אף שכביש זה הוגדר מלכתחילה כיעד מערכת, חשיבותו פחתה בשל סכנת מתקפת-הנגד הסורית. בשלב זה חשש צה"ל מנפגעים מיותרים, והעדיף לקדם את כוחותיו באיטיות ובהירות, תוך שימוש בארטילריה ובחיל האוויר. משעות הבוקר של 11 ביוני הפעיל צה"ל כ-50 יחיות של חיל האוויר לעבר עין דארא ודהר אל-ביידר, והרבה בירי אש ארטילרית. המשך התקדמות

השלמת כיבוש הכפר

10 ביוני 1982

חיילים מחטיבה 500 מתפללים שחרית על הטנק

נבע א-צפע - טנק טי-62 סורי פגוע

האוגדה צפונה התעכב, ולמעשה עד הפסקת האש לא הייתה התקדמות של ממש. לקראת הפסקת האש נערכו כוחות האוגדה להגנה תוך כדי חילופי אש ארטילריים עם הכוחות הסוריים, שהסבו לאוגדה נפגעים. בשעות הערב של 11 ביוני טעה בניווט ג'יפ ובו שלושה קציני מטה מחטיבה 500, נכנס בשוגג לתוך שטח סורי והותקף. בחילופי האש נהרגו שניים מיושביו. הקצין השלישי הצליח לחמוק בחזרה אל כוחות האוגדה. במהלך האירוע נכנס אל השטח הסורי מפקד חטיבה 500, אל"ם דורון רובין, לבד, ביוזמתו, וניסה לחלץ את הקצינים. האוגדה נותרה בעמדותיה במשך כשבוע לאחר הפסקת האש, ולאחר מכן השלימה את היעד המערכתי במסגרת שלב ה'זחילות'. במהלך שבוע הלחימה הראשון בגזרת אוגדה 162 נהרגו 24 מלוחמי חטיבה 500 ו'כוח טומי' ועשרות רבות נפצעו.